

XVII. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan kertomus soitantokauden 1918—19 aikaisesta toiminnastaan oli seuraava:

Kertomusvuoden alkupuoliskolla kuuluivat musiikkilautakuntaan arkkitehti Hugo Lindberg puheenjohtajana, toimittaja A. R. Frenckell varapuheenjohtajana, apteekkari Edw. Stigzelius, professori Axel Wallgren, vapaaherra Seb. Gripenberg, johtaja Erkki Melartin ja johtaja E. W. Walldén.

Lautakunnan
jäsenistö.

Helmikuun 4 päivänä valitsi kaupunginyaltousto lautakunnan jäseniksi vuodeksi 1919 arkkitehti H. Lindbergin, kirjaltaja V. Mikolan, johtaja Erkki Melartinin, maisteri V. Pesolan, johtaja A. Niklanderin, toimittaja R. Swentorzetskin ja filosofiantohtori H. Ramsayn. Kokouksessaan helmikuun 10 päivänä s. v. valitsi lautakunta puheenjohtajakseen arkkitehti Lindbergin ja varapuheenjohtajakseen johtaja Melartinin.

Tänä soitantokautena jatkui kaupunginorkesterin toiminta pääasiassa saman työsuunnitelman mukaan kuin edellisenäkin. Orkesterin miesluku oli 55 edellisen työvuoden 54 sijasta. Katsoen niihin vaikeuksiin, jotka olevissa oloissa kohtasivat soittajain saantia orkesteriin, täytyy sen kokoonpanoa tänä soitantokautena pitää täysin tyydyttävänä ja nykyoloissa mahdollista taiteellista tasoa vastaavana.

Kaupungin-
orkesterin
toiminta.

Kaupunginorkesterin johtajana toimi professori Robert Kajanus. Soitantokauden kuluessa toimeenpannuista 15 vakinaisesta symfoniakonsertista johti professori Kajanus 10 ja kapellimestari Georg Schnéevoigt 5. Edelleen toimeenpantiin 9 ylimääräistä konserttia, joista professori Kajanus johti 5, kapellimestari Schnéevoigt 3 ja kapellimestari Fr. Schneider-Petersen 1. Tilauksia ei tavattomain aikain johdosta voitu tarjota.

Vuoden varrella annettiin lisäksi 22 helppotajuista ja 16 kansansymfoniakonserttia. Helppotajuiset konsertit kärsivät tuntuva-

haittaa epäsuotuisista huoneisto-oloista, minkätähden lautakunta oli ajatellut keskeyttää ne toistaiseksi. Lopullista päätöstä tästä ei kuitenkaan vuoden varrella tehty. Orkesteri avusti 66 oopperaja 131 teatterinäytännössä sekä erinäisissä muissa juhlatiloissa.

Edellä mainituissa konserteissa esiintyivät solisteina rouvat Anna Hagelstam (laulu) ja Elli Rängman-Björnin (piano), neiti Ingeborg Liljeblad (laulu), herrat Willy Burmeister (viulu), Ilmari Hannikainen (piano) ja William Beck (laulu) sekä herrat Carl Lindelöf ja Lepo Laurila (soolo-osa Mozartin „Symfonie concertantessa“) ynnä neidit Erna Gräsbäck, Signe Liljeqvist ja Greta von Haartman sekä herrat Alexis af Enehjelm ja Thorild Bröderman (lauluosat Beethovenin symfoniassa n:o 9).

Symfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Beethoven: Symfoniat n:ot 1—9 (viimeksi mainittu neljästi), Altenberg: Symfonia n:o 2, Kajanus: Surusoitto ja sankarilaulu, Mendelsohn: Symfonia n:o 3, Konsertti C-moll viululle ja orkesterille, Madetoja: Symfonia n:o 2, Rachmaninoff: Konsertti n:o 2 C-moll, Halvorsen: Suite ancienne, Tschaikowsky: Symfoniat n:ot 4, 5 ja 6, Sibelius: Symfonia n:o 2, Furuhjelm: Romantisk uvertyr, Nielsen: Symfonia n:o 3, Raitio: Symfooinen ballaadi, Mozart: Symfonia n:o 39, Ess-dur, 41, Jupiter symfonie concertante, Elukhen: Poëme symphonique, Maasalo: Pianokonsertti, Dvòrak: Symfonia n:o 5, Schönberg: Die verklärte Nacht, Schubert: Symfonia n:o 2, Berlioz: Scherzo oopperasta Romeo ja Julia, Debussy: L'après midi d'un Faune, Weber: Alkusoitto Oberoniin, Wagner: Einzug der Götten in Walhall oopperasta Rheingold, aaria oopperasta Lentävä hollantilainen sekä Wotans Abschied ja Feuerzauber oopperasta Walküre.

Yleisön suhtautumisesta konsertteihin mainittakoon, että lippuja tänä soitantokautena myytiin symfoniakonsertteihin keskimäärin noin 560, helppotajuisiin konsertteihin noin 320 ja kansansymfoniakonsertteihin noin 500.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterista oli kaupungilla menoja kalenterivuonna 1918 267,184: 63 ja vuonna 1919 404,994: 42 markkaa kirjaan pantujen tulojen mainittuina vuosina ollessa 146,546: 50 ja 298,460: 75 markkaa.

Tärkeimmät hallinto-toimet. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun

Kuukausitilien tarkastus. kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulun. Kohta näiden asiakirjain saavuttua ovat musikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri ynnä vuorotellen yksi lautakunnan jäsen kunkin kuukauden alussa toimittaneet tilintarkastuksen, ja on näissä kuu-

kausitarkastuksissa tilien aina havaittu olevan kunnossa ja kassan pitävän yhtä kirjain kanssa. Kuukausitilit todisteineen on heti toimitettu rahatoimikamariin edelleen tarkastettaviksi.

Kirjelmässä lokakuun 16 päivästä 1918 lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin seuraavan vuoden budjettilaskelman. Budjettia järjestessään hyväksyi kaupunginvaltuusto musiikkilautakunnan ehdotuksen.

Musiikkilautakunnan toimenä olevan, kaupungin avustamain sivistystarkoitusten valvonnan on lautakunta järjestänyt ja jakanut jäsentensä kesken samalla tavoin kuin edellisenäkin soitantokautena.

Orkesterin vuokrauksessa noudatettavaan tarffiin tehtiin syyskuun 3 ja joulukuun 13 päivänä 1918 sekä tammikuun 15 päivänä 1919 pidetyissä kokouksissa erinäisiä muutoksia tarffin korottamiseksi.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi lautakunta kokouksessaan syyskuun 3 päivänä 1918 eron kaupunginorkesterin monivuotiselle taloudenhoitajalle A. Apostolille sekä valitsi hänen sijaansa taloudenhoitajaksi johtaja Helge Mörekin.

Kirkollis- ja opetusaiantoiniutuskunnalle päätti musiikkilautakunta kokouksessaan syyskuun 26 päivänä 1918 tehdä alistuksen huviveron poistamisesta, mikäli koski yleissivistäviä taideyrityksiä. Alistus on kuitenkin jäänyt tuloksettomaksi.

Huhtikuun 9 päivänä 1919 antoi musiikkilautakunta puoltavan lausunnon Suomen laulun anomuksesta saada kannatusapua kaupungin varoista.

Kokouksessaan tammikuun 15 päivänä 1919 lautakunta päätti tehdä eräitä muutoksia sopimuskaavakkeihin sekä muutettujen kaavakkeiden mukaiset uudet sopimukset orkesterihenkilökunnan kanssa tehtäviksi 1919 vuoden alusta soitantokauden loppuun toukokuun 31 päivänä.

Vakuutusosakeyhtiö Kaleva, joka oli vuonna 1917 tarjoutunut eräin ehdoin rakennuttamaan ajanmukaisen konsertti- ja juhlahuoneiston Kaivokadun tontille n:o 10 sekä vuokraamaan sen kaupungille, ilmoitti, ettei se olevissa oloissa voinut toteuttaa tarjoustaan ja sentähden peruutti sen.

Pitemmän aikaa päiväjärjestyksessä ollut kysymys konsertti-palatsin aikaansaamisesta paikkakunnalle kääntyi kuitenkin uuteen vaiheeseen, kun muuan yksityinen liittymä keväällä 1919 teki kaupunginvaltuustolle esityksen että valtion, Helsingin kaupungin ja esityksentekijäin yhteistoimin perustettaisiin osakeyhtiö, joka rakennuttaisi konserttitalon valtion omistamalle Kaivokadun tontille n:o 10, joka ehdollisesti maksutta luovutettaisiin osakeyhtiölle. Helsingin

1919 vuoden budjettilaskelma.

Kannatusapua nauttivain sivistystarkoitusten valvonta.

Uusi vuokratariffi.

Virkaero taloudenhoitajalle.

Esitys taideyritysten huviveron poistamisesta.

Suomen laulun apuraha.

Uudet sopimuskaavakkeet.

Konsertti palatsikysymys.

gin kaupungin osuus tämän suunnitelman toteuttamisessa käsittäisi sen, että kaupunki möisi musiikkipalatsin paikaksi varatun korttelin n:o 198 ja luovuttaisi siitä saadun kauppahinnan yhtiölle. Kaupunginvaltuustolle kesäkuun 19 päivänä 1919 antamassaan lausunnossa musiikkilautakunta puolsi myöntymistä esitykseen. Asiaa ei saatettu kertomusvuoden kuluessa lopulliseen ratkaisuun.

Kaupungin-
orkesterin lo-
pullinen ottami-
nen kaupungin
haltuun.

Kaupunginorkesterin asemaan syvästi koskeva kysymys orkesterin lopullisesta ottamisesta kaupungin haltuun, joka kysymys oli vuosikausia ollut päiväjärjestyksessä, saatettiin kertomusvuoden kuluessa lopulliseen ratkaisuun. Musiikkilautakunnan esityksestä ja pääasiallisesti siinä olevan ehdotuksen hyväksyen kaupunginvaltuusto nimittäin kokouksessaan toukokuun 20 päivänä 1919 päätti: Helsingin kaupunginorkesterin syyskuun 1 päivästä 1919 lukien olevaksi pysyväinen kunnallinen laitos; valtuuttaa musiikkilautakunnan mainitusta ajankohdasta lähtien orkesterin kantajoukkoon kuuluvain soittajain kanssa tekemään vuosisopimuksen heidän asettamisestaan kaupunginorkesterin palvelukseen varaamalla memminpuolisen irtisanomisajan alkavaksi viimeistään huhtikuun 15 päivänä; sopimuksissa taata niille kaupunginorkesterin soittajille, jotka siten oli otettu vuosipalvelukseen, vähintään kuuden viikon kesäloman, kuitenkin oikeuttamalla musiikkilautakunnan toistaiseksi ja kunnes kysymys kaupunginorkesterin toiminnan ulottamisesta kesäkuukausiin on ratkaistu, harkinnan mukaan pitentämään lomaa; sekä suoda kaupunginorkesterin jäsenille eläke-edun kaupungin toimihenkilöihin nähden voimassa olevain yleisten perusteiden mukaan ja lukemalla virkavuodet kaupunginorkesterin palvelukseen tulosta lähtien, kuitenkin varaamalla valtuustolle oikeuden harkita, saivatko ja missä määrin kaupunginorkesterin palveluksessa olevat soittajat eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisemman palveluksensa kaupungin kannattamassa konsertti-orkesteriyrityksessä; sekä kaupunginorkesterin soittajain palkan maksettavaksi kunnan vuosibudjettiin merkitystä yleismäärärahasta.

Kaupungin-
orkesterin tar-
jokasryhmä.

Näiden päätösten johdosta musiikkilautakunta ryhtyi valmistaviin toimenpiteisiin uusien sopimusten tekemiseksi syyskuun 1 päivästä 1919 lähtien siten kunnallistetun kaupunginorkesterin jäsenten kanssa, minkä ohessa lautakunta kokouksessaan toukokuun 27 päivänä 1919 päätti orkesteriin perustaa uuden palkkar ryhmän, n. s. tarjokkaat, joina olisi semmoisia nuorempia soittajia, etusijassa Suomen kansalaisia, joiden nuoruutensa ja vähäisemmän kehityskautansa johdosta ei vielä katsottu voivan päästä kaupunginorkesterin vakinaiseen palvelukseen.